

Редовна настава – Верска настава православни катихизис

ОШ „Десанка Максимовић“ Горњи Милановац		За период од 2026-2030. ш.г.	
Стручно веће за	Стручно веће Друштвених наука		
Предмет	Верска настава	Разред	други
Просветни гласник	Наставни план и програм предмета објављен је у „ Сл. гласнику – РС – „ Просветном гласнику“ број 11 од 2016. године.		
Годишњи фонд часова	36	Недељни фонд часова	1
Циљ учења	Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.		
Опште предметне компетенције	Задаци верске наставе јесу да код ученика: - развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам; - развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе; - развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене; - изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе; - изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао.		
Методе рада	- Фронтални; - Индивидуални; - Дијалошки; - Тимски; - Групни; • Илустративни; • Практични.		

Облици рада	Фронтални рад, рад у пару, рад у групи, индивидуални рад.
-------------	---

Ресурси	• Библијски текстови (прилагођени узрасту); • Иконе и илустрације; • ППТ презентације; • Видео записи; • Наставни листићи; • Црквени простор (храм); • Дигитални алати и веб садржаји.
---------	---

Корелација	Српски језик, Свет око нас, Ликовна култура, Музичка култура, Грађанско васпитање, Дигитални свет
------------	---

Наставна тема	Исходи	Наставни садржај	Образовни стандарди
УВОД	<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <i>Афективни аспект:</i> • желети да активно учествује на часовима верске наставе	• Упознавање са садржајем програма и начином рада	/

МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	<i>Когнитивни аспект:</i> • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо) • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве • знати да у Литургији учесвује само онај ко је крштен и ко то жели <i>Афективни аспект:</i> • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова	• Крштење као улазак у Божју породицу; • Крштење као припадање Цркви; • Црква као заједница са Богом; • Разлика између појмова: Црква, храм и Литургија; • Храм као место сабрања верних; • Разлози подизања храмова; • Литургија као догађај Цркве; • Учешће у Литургији као слободан избор; • Икона Христовог Крштења; • Библијска прича о Ноју – Нојева барка – брод спасења; • Народна приповетка „Седам прUTOва“; • Слике различитих православних храмова (спољашњи и унутрашњи изглед); • Новозаветно сведочанство о	/
--------------------	--	--	---

		Свадби царевог сина (препричано и прилагођено).	
--	--	---	--

ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ	<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири <i>Афективни аспект:</i> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви	• Међусобна повезаност свих служби у Цркви; • Значај окупљања свих чланова заједнице; • Лични значај и место сваког човека у Цркви; • Служба епископа у Цркви; • Епископ као предстојатељ литургијског сабрања; • Сличност службе епископа са првосвештеничком службом Христовом; • Монаси и манастири; • Садржаји који се односе на разне службе људи у свету; • Прича „Отац управља бродом“; • Садржаји који се односе на службе у Цркви (примери светитеља и њихових служби: епископи – Св. Сава, Св. Никола; Св. ава Јустин; Св. Серафим Саровски; Св. архиђакон Стефан, Св. ђакон Авакум; народ – Св. Петка, Св. Димитрије, Св. Ђорђе); • Разне илустрације епископа, свештеника и ђакона. • Слике са Литургије • Слике монаха, монахиња; • Прича: „Велики монаси најсличнији анђелима“ • Манастири – извори љубави и светлости • Слике манастира	/
-------------------------------	--	---	----------

ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	<i>Когнитивни аспект:</i> • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих • знати молитву Богородице Дјево • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни	• Велики празници Цркве; • Празници као литургијско сабрање и заједничка молитва; • Пресвета Богородица и њен значај у Цркви; • Поштовање Богородице као најсветије међу светима; • Љубав Богородице према Богу и људима; • Молитва „Богородице Дјево“; • Рођење Христово (Божић);	/
--	--	--	----------

	граде“ • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ • знати ко је подигао манастир Хиландар <i>Афективни аспект:</i> • пожелети да радо учествује у прослављању празника • пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), исказе своју љубав и поштовање према Богородици	• Крштење Христово и откривење Свете Тројице; • Свети Сава као први српски Архиепископ; • Манастир Хиландар и његов значај; • Пресвета Богородица – Ваведење и Благовести; • Богородичини празници; • Прича „Мали Данило сведок Христовог рођења“; • Божићна песма „Витлејеме славни граде“; • Казивање о Светом Сави и Светом Симеону; • Песме Св. Владике Николаја: „Брижни син“ и „Хиландар“.	
--	--	--	--

ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете • уочити да је заједничка трпеза израз љубави • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве • моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране • уочити сличности елемената Литургије и славе <i>Афективни аспект:</i> • код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији	• Литургија као приношење света Богу; • Дарови природе које човек приноси Богу; • Хлеб и вино као литургијски дарови и свет у малом; • Причешће као остваривање заједнице са Богом; • Литургија као заједничка трпеза Цркве; • Заједничка трпеза као израз љубави; • Разлика између Светог Причешћа и друге хране; • Литургијски предмети и њихова улога; • Основни елементи славе и њена веза са Литургијом; • Прича о литургијским даровима: вину и хлебу; • Сlike литургијских предмета: путир, кашичица, дискос, звездица, кадионица; • Сlike славе.	/
СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВО	<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати значај празновања Васкрса • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу • уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа • знати да је Христос увек са	• Литургија као догађај остварења заједнице са Богом; • Причешће као храна љубави и заједнице; • Значај празновања Васкрса; • Христово Васкрсење као централни догађај хришћанске вере; • Догађаји везани за Васкрсење Христово;	/

	нама <i>Афективни аспект:</i> • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз	• Христово Васкрсење као догађај у који је укључена читава природа; • Христос је увек са нама; • Причешће, храна љубави – прича из књиге „Мали анђео“, Невена Витошевић; • „Корица хлеба“ (из житија Св. Онуфрија); • „Божије старање“ (о томе како је у сиромашном манастиру аве Теодосија понестало хлеба и вина, а ава се уздао у Божју помоћ, и Бог се постарао да монаси добију све што је потребно за причешће).	
ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	<i>Когнитивни аспект:</i> • знати да наброји основне делове храма • уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије • знати да објасни ко су светитељи • испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо • уочити да постоје светитељи и у данашње време • сазнати о неким светитељима новијег доба <i>Афективни аспект:</i> • бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама • бити подстакнут да воли природу и друге људе • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје	• Основни делови храма; • Унутрашњост храма као простор за служење Литургије; • Храм као образ Царства Божјег; • Царство Божје као заједница са Богом; • Иконе као посебна пројава Царства небеског; • Светитељи као пријатељи Божји; • Светитељи које славимо и њихов живот; • Светитељи у данашње време; • Светитељи новијег доба; • Иконе Господа, Богородице, празника и светитеља; • Прилагођена и препричана житија светих.	/

Дидактичкометодичко остваривање програма	Катихизација као литургијска делатност – заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.
---	---

	У наставном процесу користе се различити облици и методе рада, уз комбиновање више врста дидактичког материјала: илустрације, шеме, мапе ума, ППТ презентације, видео записи, као и дигитални алати. Наставник је организатор, креатор и координатор ученичких активности, који подстиче интеракцију, поставља питања, пружа повратну информацију и прилагођава наставу узрасту ученика, њиховим интересовањима, способностима и мотивацији. Настава се реализује у складу са савременим педагошким захтевима, уз подстицање активног учешћа ученика, развијање комуникације, сарадње и повезивање градива са свакодневним животом. Циљ наставе је да ученик доживи Цркву као заједницу у којој се остварује његова личност кроз однос са Богом и ближњима.
--	---

Праћење напредовања и вредновање постигнућа ученика (оцењивање)	Праћење напредовања ученика врши се континуирано током школске године кроз формативно и сумативно оцењивање. Процењују се: вештине изражавања и саопштавања, разумевање и примена научених садржаја, рад са подацима, ангажовање ученика, као и способност повезивања знања и доношења закључака. Оцењивање се реализује кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање активности ученика на часу; • прегледање свеске; • редовност израде домаћих задатака; • учешће у групном и индивидуалном раду; • израду паноа, презентација и других ученичких радова. Наставник води евиденцију о активностима ученика, њиховом напредовању, ангажовању и постигнућима. Формативно оцењивање врши се свакодневно кроз праћење рада ученика, док се сумативно оцењивање реализује на крају полугодишта и школске године. Оцена се заснива на целокупном раду ученика, његовој активности, самосталности, одговорности и напредовању у односу на почетни ниво.
Начин прилагођавања	Наставни програм се прилагођава ученицима којима је потребна додатна образовна подршка кроз: • просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставе; • индивидуализацију наставног процеса; • прилагођавање задатака, начина рада и оцењивања; • коришћење вршњачке подршке; • сарадњу са стручним сарадницима и родитељима; • уважавање индивидуалних способности, интересовања и потреба ученика. Наставник континуирано прати напредовање ученика и у складу са тим прилагођава наставни процес како би сваки ученик остварио своје максималне потенцијале.